

**УПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУЧАСНИХ ПОТРЕБ ПІДПРИЄМСТВ
МАЛОГО ТА СЕРЕДЬНОГО БІЗНЕСУ
В КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ КВАЛІФІКОВАНИХ
РОБІТНИКАХ**

У нових ринкових умовах господарювання соціально-економічний розвиток країни безпосередньо визначається здатністю економіки до якісних та ефективних зрушень. Конкурентоспроможність будь-якої держави на світовому ринку та якість життя її населення напряму залежить від рівня професійної підготовки кадрів в закладах системи професійно-технічної освіти. Головним завданням сучасного професійно-технічного навчання в умовах стрімких змін, що відбуваються у світі, є підготовка кваліфікованих робітників, здатних до самореалізації, швидкого реагування до потреб ринку праці, активна участь у соціально-економічних і культурних процесах країни та світу. Особливо це стосується підготовки кваліфікованих робітників для підприємств малого та середнього бізнесу. Ринкова економіка висуває підвищені вимоги до якості підготовки робітників, їх освітнього, професійного та кваліфікаційного рівнів, зростання їхньої мобільності, професіоналізму.

Однією з перспективних та водночас стратегічно важливих технологій організації навчального процесу підготовки кваліфікованих робітників для підприємств малого та середнього бізнесу є дуальна система навчання, суть якої полягає у паралельному навчанні учнів у навчальному закладі та на підприємстві. За основу цієї системи покладено принцип взаємного зв'язку теорії з практикою, що дозволяє учням не лише знайомитися з виробництвом, але й засвоювати прийоми та навички роботи на робочих місцях підприємств малого та середнього бізнесу. Дуальність як методологічна характеристика професійної освіти передбачає узгоджену взаємодію освітньої та виробничої сфери з підготовки кваліфікованих кадрів певного профілю в рамках організаційно-відмінних форм навчання. Термін «дуальна система» (від лат. dualis – подвійний) був введений у педагогічну термінологію в середині 60-х років минулого століття у Німеччині – як нова, більш гнучка форма організації професійного навчання.

Дуальне навчання у Німеччині введено в суворі законодавчі рамки і здійснюється з допомогою торговельно-промислових і

ремісничих палат. Приватний бізнес вкладає чималі кошти у підготовку фахівців потрібного профілю. З метою підтримки високого рівня кваліфікацій робітників малих і середніх підприємств у Німеччині на державному рівні підтримується професійна підготовка й перепідготовка кадрів для малого й середнього бізнесу. Існує дуальна система навчання та підвищення кваліфікації (професійний навчальний заклад+ виробництво).

В державному навчальному закладі «Харківське вище професійне училище №6» впроваджуються елементи дуальної освіти при підготовці майбутніх кваліфікованих робітників з професії «Верстатник широкого профілю». Робочі навчальні плани та програми для підготовки верстатників широкого профілю розроблені на основі державного стандарту. Підготовка за кожною професійною кваліфікацією ґрунтується на компетентнісному підході та структурується за модульним принципом. Навчальний модуль – логічно завершена складова, що формується на основі кваліфікаційної характеристики, потреб розвитку галузі, сучасних технологій та новітніх матеріалів. Після засвоєння матеріалу предметів професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки, необхідного для формування загальнопрофесійних компетентностей, учні приступають до оволодіння ключовими професійними компетентностями. Кожен розряд містить перелік навчальних модулів та професійних профільних компетентностей.

Ринок робочої сили демонструє дедалі більший попит на робітника широкого профілю. Динамічні соціально-економічні процеси, глобалізація та інтернетизація суспільства зумовлюють структурні зміни в економіці та зростаючий попит на нові навички, а тому вимагають пристосування системи формування замовлення на підготовку фахівців та прогнозування змісту освіти відповідно до вимог часу. Впровадження дуальної системи підготовки професійних кадрів має задовольнити потребу роботодавців в конкурентоспроможних кваліфікованих робітниках, які володіють необхідними професійними компетентностями, мають навички роботи на конкретному підприємстві, яке виступало соціальним партнером закладу професійної (професійно-технічної) освіти під час підготовки майбутнього кваліфікованого робітника.